

Barcelona 18 de març de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX Núm. 2439 15 cts. Atrassats 30



ELS ADAGIS

- I a casa de vostè no tenen cap Josep?
- Si, dona, perquè de Joseps i ases n'hi han a totes les cases.

TEATRE CATALÀ ROMEA

Demà, Diada de Sant Josep, a dos quarts de 4: CAMINA QUE CAMINARÁS. A dos quarts de 6: LA VENTAFocs i LA MALVASIA DE SITGES. Nit, a les 10: ELS SAVIS DE VILATRISTA i KI-KI-RI-KI.

Diumenge, tarde i nit, magnífics programes.

Es despatxa a comptaduria.

GRAN TEATRO ESPAÑOL

Avui, dijous, vespra de Sant Josep. Nit, a les deu: Gran vetllada d'homenatge als campions de Catalunya i de Espanya, TOMÁS COLA i RICARD ALÍS.

Programa: 1.er Simfonia.—2.6n L'alegre i suggestiu vodevil amb tres actes, ELS POLVOS DEL DOCTOR RIVELT, per la companyia Sampere Bergès. RICARD ALÍS i TOMÁS COLA, faràn una exhibició de tres rounds de tres minuts.—Divendres, dissabte i diumenge, extraordinàries funcions.

EDEN

TARDE: el vodevil

LOS SECRETOS DE CA'N PRIM

Noche: la monumental REVISTA

LA PERDICIÓN DE MIMI

ROYAL CONCERT

MARQUES DEL DUERO, 106

Gran éxito LA GRECO

M. SOLDEVILA y M. MARÍN

80 CARAS BONITAS, 80

OLYMPIA

Temporada de gran Opera Italiana

Hoy, jueves, noche: ESTRENO de

La Madre

Libro de Santiago Rusiñol y Ramón Ribera,
música de C. Casademunt

Mañana, viernes, festividad de San José, tarde:

LA MADRE

Noche, «serata d'onore» del maestro Capuana:

Rigoletto y Cavallería Rusticana



DICCIONARI

Català-Castellà

&

Castellà-Català

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un volum relligat amb pegamoit: Ptes. 15

Si heu de comprar un sueter i voleu trobar un bon assortit amb millors preus, visiteu els aparadors de

L'ATLANTIDA

SASTRERIA I CAMISERIA

Sant Pau, 56 i 58



BICICLETES

MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA



HOTEL ESPAÑA

El preferido para familias

Centrico y comfortable :

PRECIOS: Habitaciones de 6 a 12 pesetas

Pensión completa desde 15 pesetas

Coches a la llegada de todos los trenes y vapores



HOTEL ORIENTE

En plena Rambla del Centro

: Lujosamente amueblado :

PRECIOS: Habitaciones de 8 a 15 pesetas

Pensión desde 17 pesetas

Coches a la llegada de todos los trenes y vapores

BARCELONA



L'ESQUELLA DE LA TORRATXA



REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5



De forçosa actualitat

Al cronista se li presenten aquesta setmana molts temes a tractar: la crema del teatre Shakespeare, del que sols s'ha salvat l'estàtua del gran autor anglès; l'arribada a Palos dels aviadors del "Plus Ultra"; l'estrena d'una òpera catalana a "Olympia"; les obres de la Plaça de Catalunya, que encara segueixen (1); i tres o quatre coses més, igualment importants. Però tot ho ha de sacrificar el glossador a l'actualitat. I l'actualitat es diu Josep, Sant Josep.

Sant Josep! Aquestes dues paraules us tornen la boca aigua. Aquestes dues paraules signifiquen el dinar succulent, la suculenta plata de crema i l'escandalosa ampolla de xampany.

Sant Josep, fuster i màrtir conjugal, és un dels pocs sants pels qui sentim veritable devoció. Més que sant ens sembla un home de carn i ossos, al que hem conegut al cafè o al cinema, o que ha estat, durant una temporada, veí de la mateixa casa que habitem nosaltres. Més que respecte, sentim per ell un profund afecte. Per comptes de Sant Josep, si ens atrevíssim, li diríem senyor Josep, o, senzillament, Josepet.

Quin home aquest inefable Sant Josep! És un sant senzill, humil, casolà, sense pretensions. És un sant capaç de sortir a prendre la fresca a la porta de casa seva com un botigueret qualsevol. Aquesta democràcia, aquesta senzillesa—ho hem de confessar francament—ens ha guanyat el cor.

I, naturalment, moltes de les virtuts que distingeixen an aquest sant, van a recaure als que porten el seu nom. Un home que es digui Josep, per a nosaltres, ja té molt guanyat.

(1) Y el que seguiran!



EL MENDICANT I EL TAVERNER

L'escena passà a una de les moltes tavernes de l'Eixamplis, que avui dia s'anomenen bars. Hi entrà un cec acompanyat d'un vailet d'uns quinze anys. I el cec, tot allargant la mà, exclamà:

—Bon taverner, em podríeu donar un vaset de vi?

—No!—contestà sècament l'amo—. Mai m'ha plagut augmentar el vici de beure... de franc!

I el pobre cec seguí el seu camí, lentament.

L'endemà a la mateixa taverna, hi entrà el mateix cec i vailet.

El cec, allargant novament la mà, pronuncià aquests mots:

—Bon taverner, una gràcia de caritat per aquest pobre ceguet!...

El taverner li posà deu cèntims al palmell de la mà, dient-li quasi satisfet:

—Amb la súplica d'avui, ja veieu que la caritat també és una altra; amb semblants paraules, mai tinc un no...

—Així—replicà el pobre—, ja passaré tots els dies. I tornant els deu cèntims d'almoïna, afegí:

—Poseu-me, bon taverner, un got de vi...

Sant Josep

Demà és Sant Josep. L'espòs de Maria, fuster insigne, és el sant que té més gent que porta el seu nom. No hi ha casa on no hi hagi un Josep. A què deu ésser degut això? No ho sabem; ens guardariem prou de dir-ho, si ho sabéssim. Algú, però—i ho recollim a tall de rumor—, diu que és degut a què la major part dels homes es troben en la seva mateixa situació dins del matrimoni.

N'ha dit tantes coses, de Sant Josep, que ara no fariem res més que repetir. Ens limitem, doncs, a felicitar a tots els Peps i a totes les Pepes.

Les Rambles "Boulevard"

Torna a parlar-se de convertir les rambles en "boulevard". El senyor Nebot, l'home més gran del món, creu necessari que per l'efecte estètic (?) de la Plaça de Catalunya, la Rambla de Canaletes esdevingui "boulevard".

I no en dubtem, les hi veurem. Diverses vegades s'ha parlat d'aquesta qüestió i s'ha hagut de deixar córrer perquè tothom s'hi ha tirat al damunt. I quan s'insisteix és que es prepara el cop de conver-la-hi, prescindint del sentir general.

Pobra Barcelona! Pobres enamorats de Barcelona! Les rambles són el mateix esperit de la ciutat, elles ens recorden totes les nostres coses típiques i tota l'essència del barcelonisme, elles són les amors dels nostres pares i dels nostres avis. Barcelona sense rambles serà una altra Barcelona. I aviat haurem de dir: Adéusiau, rambles nostres!, i ens semblarà que amb les rambles se'ns enduen l'ànima.

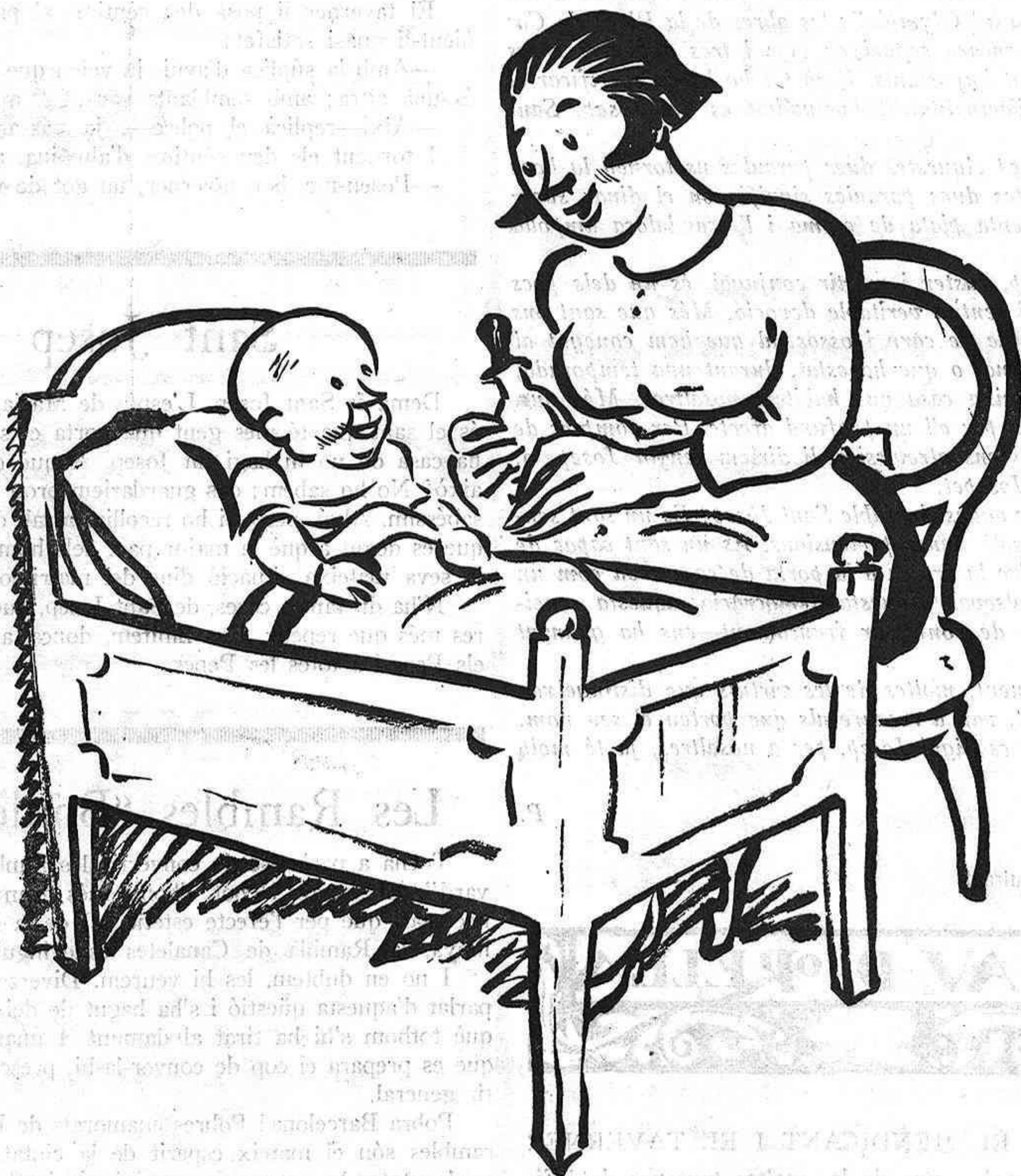
Balada a l'amiga inconeguda

Oh, bella amiga inconeguda
amb qui he dansat tota la nit,
vós que sou gràcil i moguda
com una estrella en l'infinit,
seguiu amb calma aquesta dansa
i descobriu-vos un instant,
que en tan plaenta contemplança
pugui teixir-vos un bell cant.

Vós qui per mi sou coneguda
pel cimbrear del vostre cos,
i, essent per fora inconeguda,
vostre esperit no m'és confós,
lleveu-vos prest eixa careta
i aquesta roba que menteix
la gràcia pàllida i discreta

que el vostre rostre ens ofereix.
Vós sou l'amiga de la dansa
—sou el record i sou l'oblit—
en quina fàcil delectança
passeu les hores de neguit.
Vós sou—oh, amigal—en eixa vida,
dama plaer, dama illusió,
que essent, com sou, tan exquisida,
no sou qui sou: —Sou l'emoció
que ens duu el record de dies fosos
entre el brogit d'un ball novell
en què enllaçant els nostres cossos
ens oblidàvem d'un ball vell.
Per xò, l'amiga inconeguda,
sou el record i sou l'oblid
de tota dansa ja perduda
dintre del temps i del brogit!

MANUEL VALLDEPERAS



ELS INFANTS D'AVUI DIA

—Escolta, mamà, no m'hi podries barrejar un xic d'absenta en aquesta aigua de civada?

LA GANA

Poc temps després de la revolució soviètica, tres turistes recorrien la immensa Rússia. Eren un matrimoni francès i un amic anglès. El marit era un pobre home enriquit amb la guerra; l'esposa, una dona bella i apassionada que es mirava amb més bons ulls l'anglès que l'espos; l'amic, un dels homes més flemàtics d'Anglaterra—i ja és molt dir—, que tot ho trobava molt interessant.

Duien les butxaques plenes, i la fam, que desolava tot Rússia, a ells no els preocupava gaire. Però atravessaren unes gran extensions de camps desproveïdes totalment de queviures i llavors conegueren per primer cop el que era passar-la magre. Passaven dies sencers sense tastar més que migrats grans de vianda. La fam els començava a apretar i ja renegaven de l'excursió.

Feia dos dies que no havien tastat res i vingué la nit i no tenien on aixoplugar-se. Per fi, els admeteren a dormir en una casa de pagès. Després de molt i molt pregar, els feren una truita d'un sol ou per tots tres. Amb la gana que tenien, l'acceptaren. Del mal, el menys. En feren dos trosos iguals; un se'l menjaren i l'altra el guardaren per l'endemà. No cal dir que els tocà un trosset insignificant a cada u, que no els féu passar per res la gana. Però tingueren prou seny per a saber guardar l'altra meitat per a l'endemà.

Només els pogueren donar una cambra amb un sol llit. No hi havia més remei, també calia acceptar-ho. Es posà el marit al mig, l'esposa a un costat i l'amic a l'altre. A mitja nit, el marit tingué una necessitat urgent. La casa era immensa i per anar a l'excusat i tornar-ne necessitava ben bé un quart. L'esposa, tan bon punt sigué fora, s'incorpora al llit. Durant tot el dia havia sentit més imperiosament que mai la necessitat de l'amor de l'anglès i no es volia deixar perdre l'ocasió.

El tocà. Ell es despertà i encara mig adormit la mirà.

—Aprofita't—digué ella—, el meu marit és fora.

I l'anglès flemàtic, en sentir l'"aprofita't" s'afanyà a menjar-se la mitja truita, que era damunt la tauleta de nit.

Les canies

Una artista cinematogràfica de Nordamèrica ha llençat la moda de les polaines de cuir. Nordamèrica és un país de ximplers que tothom fa el que fan els altres. Els Estats Units és una gran societat anònima. I allí, quan una



ELS TRANQUILS

—I tu, que no aniràs a rebre'ls?

—Si fos a Sevilla, encara, però a Palos no m'agrada anar-hi.

persona té un prestigi i fa una excentricitat, tothom l'admira. Per això sembla que les polaines de cuir s'extendran un xic, a Nordamèrica.

Però a casa nostra, aquesta moda no tindrà èxit. Les dones catalanes, com les franceses, s'estimen més les belles naturals que les excentricitats. I fan molt bé. Les nostres dones tenen les cames boniques, i unes cames boniques són alguna cosa. I elles s'enorgulleixen d'aquesta bellesa i es complauen donant-les a admirar, cosa que ens va molt bé. Si anessin amb polaines només ens faria il·lusió veure-les nues. Estem segurs que les americanes que seguixin la moda de l'estrella cinematogràfica seran les que, com ella mateixa, tene nles cames lletges. Per a Catalunya, com a París, només hi ha un u per mil de cames femenines lletges.

Hi han virtuts i vicis que són atrofies genèsiques.

ESTAMPES DEL CAMP

El fantasma de la dona

Julià, que és secardí i esprimatxat com un manyoc de sarments ficats dintre un *bridge* i uns *leggis*, ha estat el darrer en arribar a la casa. Ja era nit entrada i al cel hi havia una daurada polsina d'estels.

Felip i jo l'esperàvem asseguts vora l'ample campana de la llar, on cremava un alegre foc de branques de bruc i de pi. Felip és alt i pàllid i vesteix severament de negre. Sembla un príncep de la d'Àustria dels que retratà Velàzquez. Ara, mentre esperàvem a Julià, ha agafat la cocotlera—hi ha que posar en el camp una nota de distinció, de civilització!—i amb sucre, neu, el suc d'una llimona, ginebra i angostura, ha preparat uns còctels.

Julià ha cridat:

—Antònia! Antònia!

I ha aparegut una vella masovera, mig serventa nostra, amb perfil de bruixa. Julià li ha entregat una magnífica llebre, unes perdius. Antònia s'ha retirat, després d'avisar-nos que el sopar era a taula. Un sopar suculent, regat amb un aspre i olorós vi negre de la terra que queia en les nostres boques àvides del broc ample i liberal d'un porró ventrut i verdós.



RAFEL BARRADAS

el gran pintor que exposa a les "Galerías Dalmau" les seves obres bellíssimes i a qui Barcelona hauria de nomenar fill il·lustre

Després de sopar, i altra volta entorn de la llar, fumant unes saboroses pipes de guix, Julià ha sospirat profundament i ha dit amb la veu molla d'un sùtil tristesa:

—Veritablement, té raó Guevara en la seva obra *Menosprecio de corte y alabanza de aldea*: la vida al camp té una bellesa incomparable. Però ens manca una cosa.

—Què?—ha volgut saber, amb un xic d'estranyes, en Felip.

—Una dona—ha sospirat Julià.

—I no, home!—he protestat jo vivament—. Si haguéssim portat dones ja hi haurien hagut raons i ens hauríem barallat deu mil vegades.

—Però és que les nits es fan tan llargues!

Hem somrigut i hem mirat a Julià amb una espurna de llàstima. Després d'una pausa, ha dit Felip:

—No és que les nits es facin llargues, ja que amb la lectura les pots escurçar. Es que hauries de canviar de règim i no menjar tant com menges.

—Sí, però... potser teniu raó. Però jo voldria una dona. Una dona ben alegre, ben boja, que omplís la casa de tombarelles i rialles!

—Jo la voldria intelligent i silenciosa, que fos com un resplendor clar i serè en la penombra de les cambres.

Felip ha dit aquesta cosa estranya i corprenedora:

—Jo... Jo voldria una vaca. No hi ha res tan femení i maternal com una vaca. A l'escalf inefable de la vaca un es sent altre cop infant.

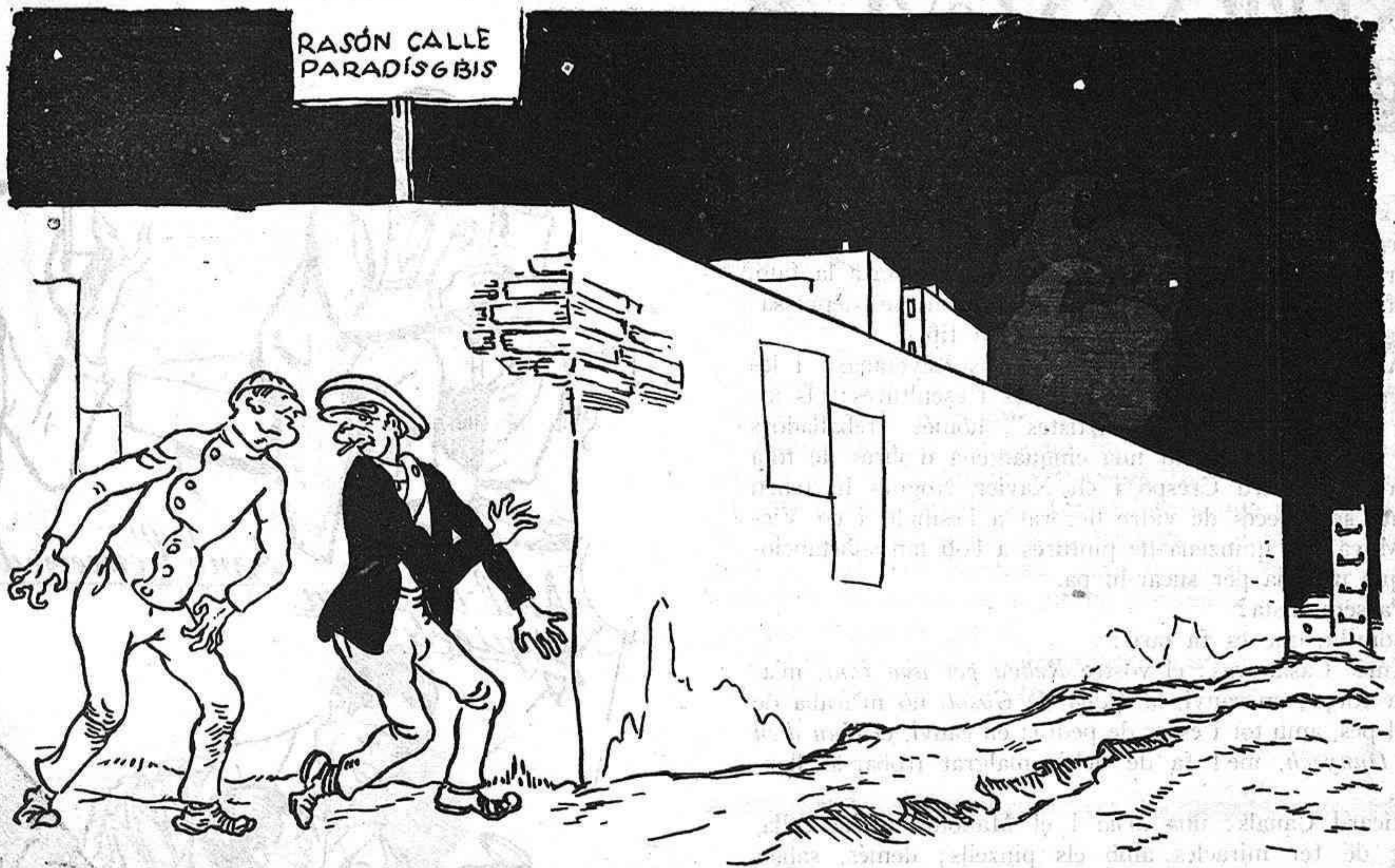
Hem callat tots, guanyats per les profundes paraules de l'amic. A fora la nit s'extremia del pes dels estels.

LLUÍS CAPDEVILA

Una prosa ditiràmica féu la casa de pagès

La masia asprosa a l'entorn d'una cort tufosa de porcs, d'una parra milenària, d'un paller ennegrit pel sol, d'un pou d'aigua argentada i d'unes quantes vassanes de terra vermella com la sang, on hi han apilades uniformament unes garbes de blat, inoculen a l'esperit un tònic espiritual i reconfortable, i al cos uns glops de vida pulcra. El pit se'ns eixampla un pam i els pulmons se'ns omplen de sang oxigenada i rogenta com les flamarades de la llar. Les galtes rugoses i esquifides pels vicis de la metròpoli, es robusteixen de salut, s'embruneixen i a cada galta s'hi enganxa un pam de carn. El front s'estira i es serena com el cel en un jorn primaveral. Els ulls vivaqueixen joiosos com els d'un infant nat de foc, tot copsant les imatges plenes de llum i de colors rutilants.

Si és l'hivern, quan les crestes de les muntanyes dels environs són blanquinades per la neu i en el pla de l'aigua n'esdevé miralls de gel i les herbes subtils de les hortes besen la superfície acorralades per la diabòlica tramuntana o pel llevat avassallador i imperiós, a l'entorn de l'escó, entre trago i trago de vi calent, es contenen les més atrevides aventures de pigmeus, de princeses de trenes d'or o bé són les llegendes de bruixes i espectres que encongeixen i esgarrifren l'ànima dels petits que les escolten. I llavors ço que sols és una senzilla i pietosa mentida, producte de la fecunda imaginació humana, esdevé en els ulls tèrbols i indecisos de la mainada una realitat aparent. De les flames d'un tronc mig corcat de pi que es consu-



ELS "MOSSEGUES"

—Noi, no es fa res! No passa un "alma"!
—Hi ha molta crisi!

meix dins de la llar, hom hi veu bellugar-se, tintineixant, les siluetes de monstres inconcebibles, de gegants inverosímils, de bruixots llegendaris, de gnoms de barba fins als peus i amb una caputxa d'astròleg, de princeses i de prínceps de reialmes inexistent, de fades anomenades "Raig de llum". "Diamant", "Claror", belles com el sol, formoses, encarnant la perfecció d'una escultura plàstica o d'un nú de Greco.

Heu's aquí una microscòpica ombra de les infinites bel·leses que enclou una casa pairal.

Els esperits inquiet, gestats, excessivament nerviosos, trobaran ensopida i monòtona la vida camperola. La gent ximple, mig guillada pel contemporanisme, per la forta influència exercida pels esports i pels balls moderns, es riu del camp i de llurs bel·leses poètiques i es befa de llurs moradors, com si es tractés de pallassos de circ o de grotescos ninots de Pim-Pam-Pum.

Aquesta jovenalla pretensiosa i jactanciosa, té perdut el gust sensitiu que la mare natura ens encomana al naixer. Són de poc paladar artístic. Estimen llur temperament, bellugadís en desmasia, perquè el creuen únic i triomfador en la vida. No veuen que la glòria i la populans paperots que ells en diuen novel·les o comèdies de teatrat veres, sublimes, deslligades de faramalla i de cartró, sols es troben en els vastíssims conreus de la cultura, de les arts, de la ciència...

El camp ple de verdisses, el campaner gòtic, ruïnós i tinyós, les cases de pagès rústegues i eixutes, míseres, les muntanyes monumentals, els rierols d'aigua, que els poe-

tes en diuen cristalina i les vinyes ensofrades i flairoses a... són—diu el jove "spormann" ciutadà—per a què quatre senyors, que no saben com matar les hores, en facin tre, i perquè uns vius de pagesos n'acullin òpims fruits materials.

Infeliços, més que infeliços!

La naturalesa és la paleta on s'hi apleguen tots els colors que la humanitat remena.

Dos dels primordials factors que l'art exigeix hi són inclosos. La una, la Bellesa; l'altra, la Vida. La una, l'art; l'altre, l'artista.

Si reialme és raó que reexeixi perdurablement, sens dubte, és el de S. M. la Natura.

FENICEIX

GUSPIRA

Les teves dents d'ivori s'han clavats
igual que urpes cripades en ma pell,
i m'han ferit, i la sang que ha brollat
ha tenyit els teus llavis, de vermell.

I amb aire triomfant te n'has rigut
pensant-ne que era allò un dolor crudel,
quan jo, ditxós com mai, ceg hi cregut
en la millor carícia d'un nou cel.

VICTOR CANIGO

Els mistos van a sofrir un augment



COM MES SEREM, MES RIUREM

Això és el que cal dir veient l'afició que tenen els nostres artistes a fer exposicions, *exposant-se* a no vendre res, car és cosa sabuda que l'abundor mata a la fam, i la fam de l'art és de les que s'apaivaguen més depressa; de vegades mirant només, un ja queda tip.

Ara mateix, entreu a les "Galerías Layetanas" i les trobeu farcides de dibuixos, pintures i escultures: els xicotets de "Les Arts i els Artistes", només, treballadors com són, hi han abocat una cinquantena d'obres de tota mena; en Ricard Crespo i en Xavier Nogués hi tenen setanta set peces de vidre decorat a l'esmail, i en Víctor Maya una quinzena de pintures a l'oli tan substancioses que n'hi ha per sucra-hi pa.

Passem llista?

Som-hi, que es fa tard:

Enric Casanovas: el vostre *Relleu per una font*, m'agrada força; en canvi, la *Dona de Gosol*, no m'acaba de fer el pes, amb tot i ésser de pedra; en canvi, el *Nuu d'en Pep Dunyach*, me'l fa de debò, malgrat trobar-lo lleugeret.

Ricard Canals: una *arna* i el Mahoma de la colla, capaç de fer miracles amb els pinzells; demés, sabeu tractar com cal a les dones, tant si les trobeu despullades com nuetes, i això us dona diet, com feu, a presidir l'exposició.

D. Carles: *Els camins* que menen als vostres *Camps de conreu* estan ben escollits i em penso que us donaran molt de profit.

Joan Colom: teniu una volada ferma i una mà segura; em recordaré dels vostres *Gravats a l'aiguafort*.

Feliu Elías: *Apa!*, que podeu estar content del vostre *Rèssop* i de *L'esmorzar*, també; d'això en dic pintar fi i donar qualitat a les coses!

Manuel Humbert: no sé, trobo que la vostra *Natura morta*, té bastanta vida.

Perè Inglada y Francesc Vayreda: dibuixant, dibuixant es va formant l'artista. I tant!

Marian Llavenera, Joaquim Mombrú, Ignasi Mallo!, Jaume Mercadé; aprovats de paisatge; ademés, al darrer un notable pel panoràmic de Tarragona; Iu Pascual, *matricula d'honor!*

Josep Obiols: els *Gravats en linoleum*, els trobo una mica tristos, en canvi els *Dibuixos acolorits* són de lo més personal que us havem vist.

Enric Ricart: ço que em plau més de la vostra parada és el *Ram sec*, que resulta una pintura bonica i tendra; l'*Estudi per a un retrat*, us pot dur algun encàrrec.

Heu's aquí una cosa que celebraré els hi passi a tots els firaires de "Les Arts i els Artistes", perquè posen el cor en les seves coses que fan, i sino fan més alguns d'ells, és perquè encara no s'hi veuen en cor.

Crespo i Nogués: no cal que us desitgi encàrrecs; tothom sap que sou una parella artística molt ben unida i uns firaires acostumats a arribar i moldre; ningú no ignora tampoc que la vostra vidrieria decorada es una de les coses més castisses de la nostra terra.

Victor Moya: toqueu-la, company! D'això en dic tenir gust i manetes, i riquesa... de colors. La nostra pintura ferma, xiroia i fortament decorativa alegra l'esperit



Manera de combatre'ls. Guerra als mistos!

eixampla el cor; sempre us he tingut per un bon figurista i per un home treballador que sabia anar sol, encara que de tant en tant guaités enrera.

De pintures com el vostre *Interior* i la *Noia del banc*, no se'n veuen sempre que es vol; ni de retrats com el de senyora que teniu al mig de la sala, tampoc. Que consti!

A les "Galerías Dalmau" hi té un grapat pintures originals d'en Rafel Barradas: *Figures de café*, *Pescadors francesos*, *Figures d'Espanya*, *Retrats d'infant* i *Assaigs* de tota mena.

En Barradas és un pintor realista masculí i sintètic que enquadra la figura amb energia i la resol per amples taques de color, a les quals dona un caient ben personal; és també dintre la simplicitat llur, un artista força expressiu que sap arrancar l'expressió fins del mateix color amb el qual vesteix les figures, com mamb una camisa de força; un regust de veritat amarga i sentida es desprèn de l'art d'en Barradas, xicot de prou empenta per a obrir-se les portes de la glòria, per tancar-les i barrar-les que estiguessin per ell.

I sinó, com diuen en les novel·les cursis:

Pongo el tiempo por testigo.

C. ARBÓ

Per a tot hi han excuses

Temps enrera els diaris parlaren d'una noruega que va perdre una fortuna d'un milió i mig en joies i després la tornà a trobar i pagà només amb un miser bitllet de mil als dos obrers que la trobaren. Els que varen trobar la fortuna no varen quedar gaire satisfets d'aquesta extraordinària generositat de la dama. El Govern es creié obligat a donar satisfaccions. I resultà quan ella encara no havia perdut la fortuna era una digníssima noruega, però quan es mostrà ganyona el Govern va dir que si aquesta rica noruega és rica, en canvi no és pas noruega. Ho va esdevenir per haver-se casat amb un norueg. Si legalment la dona d'un norueg és noruega, això no es suficient per a que ella sigui veritablement noruega. Cal rendir l'homenatge de justícia als noruegs. No tothom té un milió i mig de joies, i no tothom que el té el perd. Però si això hagués passat en un veritable norueg hauria sabut recompençar dignament als trobadors i el prestigi norueg hauria quedat al seu lloc.

Per a tot hi ha excuses. I es veu que això de les excuses és una cosa comuna a tota la Humanitat. Ens creiem, ignorants de nosaltres, que era una cosa típica nostra.

Les ciències de retruc van ridiculitzant la religió, però les ciències al passar per la mà dels homes, enclouen la part material que tenen, que és la deesa del Caduceu; així és com ni les ciències ni la religió perden el favor oficial: tot és una eurtímia, una reciprocitat material.

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

ESPURNES

Sabater a tes sabates

Si bé pot exercir-se lliurement el dret de crítica en tota llei d'activitat humana, en canvi trobem que hauria d'exigir-se als que vulguin actuar de crítics, quan menys un mínimum de competència especialitzada.

Sabut és de tothom que existeixen àdhuc "Collegis d'Arbitres futbolistes", per tal d'acienç an aquests senyors en l'art dels *goals*, *corners* i *penaltys*.

Per què no crear, majorment tractant-se d'un ordre més elevat, un "Collegi de crítics artístics"? No fóra cap absurde... i s'evitarien ingerències inadequades:

—El senyor director?

—Servidor de vostè.

—Desitjaria actuar com a crític musical, sap?

—Perfectament. Suposo que sabrà de música...

—Veurà: tant com això... no.

—No? Doncs, miri; aquí té aquest paper pautat i quan sàpiga de solfa, torni a passar!

—Bon dia tingui.

—Bon dia... Vostè dirà.

—He decidit fer-me crític de pintura, si li sembla bé.

—Perfectament; està amb el seu dret. Ja suposo que coneixerà el dibuix, la teoria dels colors...

—De quina teoria em parla?

—Com! Així estem, sant cristià? Abans de criticar als pintors, enteris que blau i groc dona verd... i torni a passar.

I així successivament.

Am el famosíssim grup escultòric de la Plaça de Catalunya, ha passat tres quarts del mateix: com darrera la pluja el caragols, els ha sortit darrerament una munió de crítics que la majoria, possiblement, desconeixen les més elementals de l'escultura; és, en una paraula, el conegut adagi que encapçala aquestes ratlles.

Apropòsit de l'esmentat adagi, explicarem llur origen, perquè, encara que sapigut, també d'escultures es tracta, i, per tant, encaixa perfectament amb l'actualitat barcelonina.

I va d'història:

Temps era temps, un cert i famós escultor concebí i executà una estàtua amb tanta inspiració i traça, que resultà una obra perfecta.

Portada que fou la susdita escultura en un Museu, son autor hi sovintejava les visites, per tal que gaudia en contemplarla.

Un dia que l'artista es trobava en el Museu, li cridà l'atenció un subjecte d'aspecte vulgar, que romania palplantat davant l'estàtua: la mira de dalt, de baix, dels costats... i per fi es queda amb la vista fixa en el sòcol, tot brandant e lcap, com si dubtés de quelcom. A l'artista, home sùtil, el frapà aquea actitud dubitativa, i decideix interrogar-lo:

—Perdoneu, bon home, desitjo fer-vos una pregunta; faríeu el favor de dir-me què us sembla d'aquesta estàtua?

—Psé! Regular... regular...

—Home! Regular... només? Jo bé crec que és... perfecte.

—No; de cap manera—diu, resoltament, el visitant.

—Però, per què?

—Molt senzill: Veieu aquesta sabata?—diu, signant els peus de l'estàtua—. Doncs, aquesta sabata no té realitat. L'home donà una explicació tan encertada, que l'escultor no es pogué estar de dir-li:

—I qui sou vós, per parlar així?

—Jo? Molt senzill: sóc sabater!

—Ah, dimontri! M'heu atrapat, mestre.

I l'artista, home sincer abans que tot, el remercià pòlidament, donant per finida la discussió; però el sabater, engreït amb les atencions de l'escultor, cregué que ja podia criticar àdhuc el mateix Fídies, i acostant-se a l'artista, començà per tustar-li l'esquena amb indiscreta familiaritat.

—Bé, company (!). Ara que hi estic posat, acabaré d'indicar-vos...

—Què voleu dir?—fa l'artista extranyat

—Vull dir, que el reste de l'estàtua tampoc m'acaba d'agradar...

—Com s'entén!

—I és clar que sí: la cara de la figura no m'acaba de fer el pes, sabeu? La barba està mal arrodonida; la boca és exagerada; els ulls són desproporcionats, i el nas!... vaja, no l'admeto jo aquest nas!

—Calla, vanitós—cridà indignat l'escultor—. Permeto que critiquis el calçat, però si et fiques amb la figura, et trenco un os, grandíssim insolent!

—Sabater a tes sabates!

Amb una lluegera variant, ens permetèrem donar una idea a tots els escultors: en el sòcol de les seves obres podria posar un cartell que digués:

*S'admeten opinions,
excepte les dels sabaters.*

JOAN BAGÓ

Intima

...I al dir-te que t'estimava
doblement per l'infantó
que dins ton ser germinava,
el fillet, quan jo et besava,
ja es partia amb tu el petó.

FRANCESC VILA



LICEO

Amb els dos concerts dirigits pel mestre Julius Prüver, s'han acabat les audicions selectíssimes amb que ens ha regalat la benemèrita "Oquestra Pau Casals". Seguidament, debut de la companyia italiana que dirigeix Dario Nicodeme. Ja en parlarem.

ROMEA

OLYMPIA

S'ha estrenat, la comèdia anglesa, traduïda per en Moliné, "Reineta meva!". Es tracta d'una obra plena de gràcia i de simpatia, en que tot—les figures, l'ambient, el conflicte—, té un aire de distinció i d'elegància.

Darrerament, s'han cantat en aquest teatre les òperes "Marina" y "Favorita", debutant en aquesta última el tenor Sirvent, que no nes va convèncer gaire. Avui s'estrena "La mare", obra cabdal del nostre Rusiñol, musicada pel mestre Cassià Casademont. Esperem que serà un èxit. Ja en parlarrem la propera setmana.

S'estrenà una magnífica decoració dels senyors Batlle y Amigó. En la interpretació cal fer menció dels noms de les senyores Fornés, Morera i Vila, i dels senyors Montero, Daví, Aymerich i Teixidor.

ELDORADO

Ha debutat, com a cupletista, la tiple lleugera Mary Isaura, creadora de la "Doña Francisquita", d'en Vives. Ha tingut un gran èxit, merescudíssim.

El dimarts celebrà el seu benefici en Pius Daví amb "El nuvi" i "Un cop de teles".



EL SOMNI DEL POETA

—Maleitsiga! I jo que em creia que era la primera oreneta!



ENVEJA

El pobre.—Qui pogués ésser gos!



ELS POBRES D'ARA

—Una caritat per a un pobre fabricant que, com que no hi torna a haver guerra, ha tingut de tancar la fàbrica!

BARCELONA

Després d'haver estrenat "Marta, la piadosa", obra de Lope de Vega, refosa per en Dicenta, s'ha despedit la companyia que tan encertadament dirigeix el jove autor de "Son mis amores reales".

Ha debutat la companyia de Caterina Bàrcena, la gran actriu. Ja en parlarem.

GOYA

En aquest teatre, la companyia d'en Vilches ha estrenat una comèdia anglesa, "Lady Frederik", que és poqueta cosa, i una comèdia dels francesos de Fiers i de Croiset, "Las niñas del Señor", que és francament immoral.



En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens envïin

"Girona", per Carles Rahola.

Publicada per acord de l'Ajuntament de Girona, ha sortit dels tallers gràfics d'"El Autonomista", la conferència que en Carles Rahola donà a la Cambra de Comerç d'aquella ciutat el dia 22 de maig de 1925, amb motiu del III Congrés de la Premsa Catalana-Balear.

Forma un magnífic llibre, de format gros, titulat "Girona". Algunes de les coses que digué en la conferència, en Rahola el dia 22 de maig de 1925, amb motiu del III Congrés de la Girona monumental il·lustren el llibre.

"Girona", de Carles Rahola, és una guia espiritual de la vella ciutat tan rica de tresors i d'encisos. En Rahola, sense erudició, que hauria estat pedant en una conferència com aquesta, ens explica tota la monumentalitat de Girona. Els murs ciclopis, els sarcòfags romans, les obres romàniques i gòtiques, els banys "àrabs" i l'esperit renaixentista reviu en la conferència d'en Rahola. Ell ens descriu totes aquestes joies artístiques, explicant-nos la seva història, però cerca més que l'arqueologia, la seva espiritualitat. Tota Girona monumental ens és evocada, no amb la fredor de l'erudit, sinó amb la bellesa del savi poeta. "Girona" no ens presenta únicament les riqueses de Girona, ens presenta l'esperit, la poesia, l'art, la vida d'aquestes riqueses. I en Carles Rahola ens ho explica amb una amor profunda a la seva ciutat, que ens fa semblar que cada pedra d'aquestes joies arqueològiques siguin un bocí de la seva ànima i que totes juntes siguin l'ànima de l'autor.

En totes les èpoques s'ha donat conferències excel·lents, però si ens fessin triar les millors entre les millors, no dubtaríem en posar entre les seleccionades la d'en Carles Rahola, perquè poques conferències s'han donat que siguin tan humanes, tan poètiques i que reflexin millor l'esperit de la cosa tractada com aquesta del distingit publicista gironí.

Carles Rahola, a més a més, és un bon escriptor, un dels bons escriptors catalans. Si en lloc de dedicar-se a la història, s'hagués dedicat a la literatura, Carles Rahola seria un dels millors prosistes catalans. Perquè ell és un home d'una sensibilitat extraordinària, d'un bon sentit literari que comprèn i, sobretot, un dels més excel·lents estilistes catalans. I totes aquestes qualitats es troben, potser fins i tot amb més intensitat que en cap altra obra seva, en "Girona".

"La clínica de Psíquis", per Domènec Guansé.

Domènec Guansé ha publicat la seva primera obra: tres contes aplegats amb el títol "La clínica de Psíquis"—Edicions Nàusica, volum 3)—. Cap títol podia ésser tan apropiat; cada un dels contes és un veritable, profund i aturmentador cas patològic. "Clarobscur" ens presenta l'home que la gelosia l'arriba a esgotar; "Al·lucinació", potser un xic massa misteriós donat el realisme de l'obra, pinta el minyó perseguit sempre per l'ombra de la seva amada morta; "Necrofòbia" és una punyent descripció de l'home que es mata per a fugir de la mort.

Llibre pessimista, esgarifós, ultra-realista, perfecció de l'estudi psicològic, "La clínica de Psíquis" no té cap contacte amb Edgar Poe, Comte Villiers de l'Isle Adam, Baudelaire, Wilde, Stevenson, ni amb cap altre escriptor que ha cercat deformacions psíquiques, sinó que és magníficament original. Guansé sap veure amb claredat l'ànima dels seus personatges i ens les presenta amb la seguretat que el cirurgià troba la part corporal malalta, i sap arrodonir la vida, l'acció i l'ambient en què es mouen, oferint-nos-ho en uns bons contes.

Esment

Hem rebut un fullet contenint dues òbres d'en Miquel Tost Mateu: "Camí de la vida", monòleg dramàtic, i "Guspises del cor", recull de poesies. També hem rebut el llibre de L. Roura Garriga "Proses viscudes", obra molt agradable. Ho agraim.

ALPHA



FUTBOL

A ningú s'amaga que els pobres aragonesos són una mena de nullitat en coses de futbol, però, almenys aquests s'ho coneixen i quan un home topa amb una gent tan noble i franca que reconeix, no després dels partits, sinó abans ja, la seva inferioritat, no podem per menys que enternir-nos i planye'ls com es mereixen. I el que és més d'estranyar és que els clubs que juguen contra ells no els tinguin commiseració i no aflueixin un xic. Per altra banda, això de tretze "goals", a més d'ésser un número no del tot simpàtic, el creiem excessiu i ben mirat a set o vuit, ens sembla que ja podien haver fet i no haurien causat un trastorn tan majúscol an aquests pobres llàtzers que com ja havem dit tenen el do de reconèixe's les seves faltes.

Quan aprendrem de tenir cor?...

HOCKEY

No sé si els lectors saben el bollet que dintre d'aquest esport darrementament va haver-hi...

El "Terrassa" havia quedat campió... però un acord que la Federació va prendre portà el perill de què ja no fos i, sortosament, la cosa va anar que ni pintada pels egarencs i d'aquí que diumenge passat s'ho poguessin fer amb els campions valencians, els quals, com en totes les coses d'esport, se'n van endur una pallissa de les que es deixen sentir.

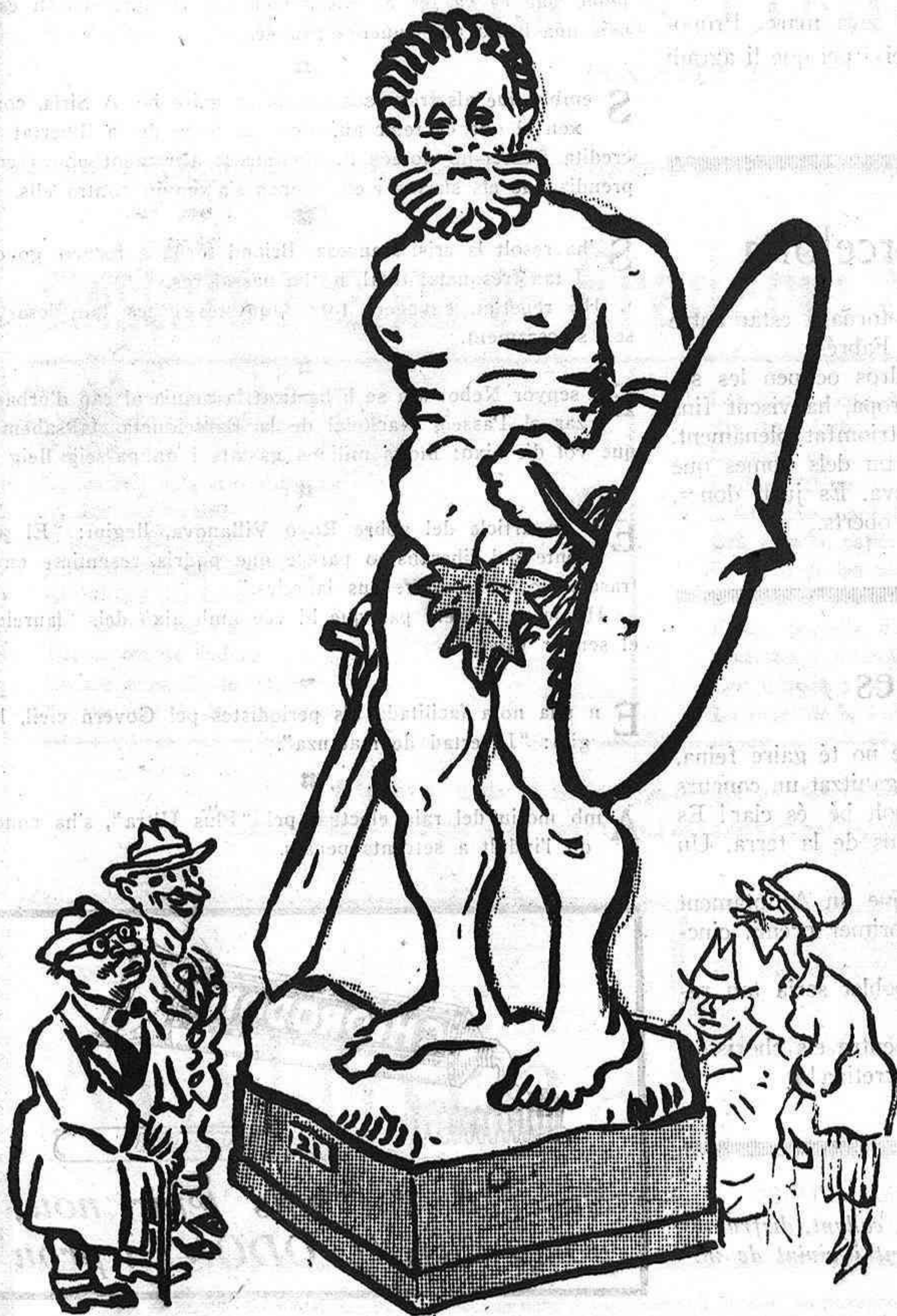
No sabem si és que tenim mania amb aquests redimontri de valencians, però quan veiem un quatre o un altre número qualsevol, per gros que sigui, amb un zero al costat, ens causa una rialla que ben mirat ve a ésser de satisfacció.

Ara els nois de "Terrassa" ja són finalistes i han d'haver-seles amb els de l'"Atlético de Madrid", i com ja és sabut els madrilenys en qüestions d'esport ja són un xic més vius, per la qual cosa caldrà que el "Terrassa" no hi vagi desprevingut.

I, sobretot, els recomanem que no ens privin el gust de poguer fer una altra rialleta de satisfacció...

Volem dir que no es deixin prendre el títol que ja comencen de tenir coll avall.

TEIXI



ESTRANYESES

—Té! An aquest li ha sortit la fulla abans de la flor.

El marit no és el marit

Emília Estadella Comas, l'any 1921, es casà amb Josep Mayobre Seijas. Després de tres anys de viure a Barcelona, el marit marxà a Amèrica a buscar treball. Ara fa cosa d'un mes va escriure a la seva esposa que tornava. Deu ésser ja en camí. I mentre ve a Barcelona s'ha descobert que no es diu aquest nom, sinó que aquest nom correspon a un individu que mai no s'ha casat. Ens trobem davant del cas jurídic de suplantació de nom.

La senyora Estadella està tota amoïnada. Resulta que el seu marit no és el seu marit, i en canvi el seu marit és un desconegut que no sap que sigui casat. Els fills, morts, no eren fills del seu pare, sinó que eren fills d'un individu que no sabia que existís la seva mare. Proposem una solució a l'esposa: que decideixi pel que li agradi més dels dos homes.

En Fabrés a Barcelona

Després de molts anys d'absència, torna a estar entre nosaltres el gran pintor català Antoni Fabrés.

Aquest preclar artista, quals quadros ocupen les sales dels més importants museus d'Europa, ha viscut fins ara a Roma, la ciutat eterna, on ha triomfat plenament. En Fabrés, pel seu art magnífic, és un dels homes que més alt han posat el nom de Catalunya. Es just, doncs, que Catalunya el rebí amb els braços oberts.

De caramelles

L'Ajuntament, com que es veu que no té gaire feina, i com que està sempre de broma, ha organitzat un concurs de caramelles. Això ens sembla bé, molt bé, és clar! Es fomenta una de les més belles costums de la terra. Un poble que canta és un poble fort.

El que no ens sembla tan bé és que un Ajuntament com el de Barcelona, dongui, com a primer premi, cinc-centes pessetes!

Ni l'Ajuntament del més obscur poblet seria tan raquític!

Amb cinc-centes pessetes, repartides entre els choristes, no n'hi ha ni per a comprar-se una barretina!

La vida sempre ha estat, el poderós, callant, disfrutant i vivint, i el pobre treballant, protestant i vivint de miracle.

L'Amor no és cec, és com els gats, hi veu a les fosques.



Es parla molt de l'error judicial per la condemna dels dos pastors pels fets de Tresjuncos de Osa. Resulta evident la seva culpabilitat i ara s'ha vist que eren innocents.

El senyor Marimón, el regidor governatiu tan cèlebre que hagués d'ésser per coses no molt clares, diuen que ara s'està amagant sota terra. Des de què se'l declarà cessant ningú no l'ha vist, a la Barceloneta. Diuen que només sortí de casa un sol dia per a anar-se a vendre el frac, l'"smoking" i el jaquè que es va fer en ésser nomenat alcalde. Ara li escau més una brusa que aquelles prendes.

Sembla que als francesos no els va gaire bé. A Síria, coneixen el que és tenir anèmics. La terra de la llibertat s'acredita d'esser-ho només nominalment; altrement no es comprendia que els sirians i els rifenys s'aixequin contra ells.

S'ha resolt la crisi francesa. Briand torna a formar govern. I tan fresquets; total, no ha passat res.

Ho repetim, envegem totes aquestes coses tan desastroses, sincerament.

El senyor Nebot ara se li ha ficat la mania al cap d'urbanitzar el Passeig Nacional de la Barceloneta. Ja sabem el que vol dir això: molts milions gastats i un passeig lleig.

En un article del pobre Royo Villanova, llegim: "El presente del liberalismo parece que podría resumirse en la frase: "dormirse sobre sus laureles."

Home, no sabem pas que hi veu amb això dels "laureles" el senyor Royo!

En una nota facilitada als periodistes pel Govern civil, llegim: "Libertad de matanza".

Amb motiu del raid efectuat pel "Plus Ultra", s'ha concedit l'indult a setcents penats.

*Si el dentat vols tenir nou,
gasta CHLORODONT i prou*

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON A. 4115

Catalans il·lustres

Retrats y biografies

Ptes. 5

Els cent millors contes còmics

PESSETES 2

SINGLOTS POETICS DE Frederic Soler (PITARRA)

La butifarra de la llibertat
L'Esquella de la torratxa
Lo cantador
Lo castell dels tres dragons
¡Cosas del oncle!
Ous del dia
Las píldoras de Holloway
Si us plau per forsa
Un mercat de Calaf
Un barret de riallas
La venjansa de la Tana
La vaquera de la piga rossa

Las Carabassas de Montroig
En Joan Doneta
Lo punt de las donas
L'últim Trencalós
L'Africana, paròdia d'aquesta magnífica òpera.
Gra y palla, paper per a matar ratos, collecció de poesies
Lo boig de las campanillas
Il Profeta, paròdia d'aquesta magnífica òpera.
Faust, paròdia d'aquesta magnífica òpera.
Liceistas y cruzados
Los héroes y las grandesas
La mort de la Paloma

Preu de cada singlot 0,60 Ptes.
Les 24 obres enquadrades: 20 Ptes.

PRONTO

Mallorca

Album artístico

EN BREVE

Obras completas de Santiago Rusiñol

TOMO II

El Catalán de la Mancha

VERSIÓN CASTELLANA DE LUIS CAPDEVILA

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.



CONSULTANT L'EMINENCIA

— Què diu doctor? que ja no visita a en Jaumet? Ja s'ha salvat, doncs..!